

Univerzita Palackého
v Olomouci

Univerzita Palackého
v Olomouci

Smluvní odpovědnost

Filip Melzer

Porušení smluvní povinnosti

§ 2913

Porušení smluvní povinnosti

(1) Poruší-li strana povinnost **ze smlouvy**, nahradí škodu z toho vzniklou **druhé straně** nebo i **osobě, jejímuž zájmu mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit**.

(2) Povinnosti k náhradě se škůdce **zproští**, prokáže-li, že mu ve splnění povinnosti ze smlouvy dočasně nebo trvale zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli. Překážka vzniklá ze škůdcových osobních poměrů nebo vzniklá až v době, kdy byl škůdce s plněním smlouvené povinnosti v prodlení, ani překážka, kterou byl škůdce podle smlouvy povinen překonat, ho však povinnosti k náhradě nezproští.

Porušení smluvní povinnosti – přehled předpokladů

- Smluvní povinnost
- Jednání přičitatelné dlužníkovi, které porušuje smluvní povinnost
- Aktivní legitimace
- Neexistence liberačního důvodu
- Škoda
- Příčinná souvislost mezi jednáním a vzniklou škodou (včetně přičitatelnosti následku)

Porušení smluvní povinnosti – smluvní povinnost

– Smluvní povinnosti

- Primární povinnosti X sekundární povinnosti
- Hlavní povinnosti X vedlejší povinnosti (širší povinnosti jednání)
  - Tzv. nepřímá povinnost (Obliegenheit, kvazipovinnost): tzv. nesamostatné vedlejší povinnosti
  - Tzv. samostatné vedlejší povinnosti
  - Mají typicky povahu:
    - Ochranných povinností
    - Povinností loajality

Existence smluvní povinnosti – pojem smluvní povinnosti

§ 545

Právní jednání vyvolává právní následky, které jsou v něm vyjádřeny, jakož i právní následky plynoucí ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran.

Povinnosti ujednané (výslovně nebo konkludentně) a povinnosti vyplývající z nevyložené dispozitivní úpravy

Hlavní povinnosti (na plnění) a vedlejší povinnosti (i tzv. nepřímé povinnosti, *Obliegenheit*)

Primární a sekundární povinnosti

Univerzita Palackého
v Olomouci

Existence smluvní povinnosti – použití na mimosmluvní povinnosti

§ 1723

- (1) Závazek vzniká ze smlouvy, z protiprávního činu, nebo z jiné právní skutečnosti, která je k tomu podle právního řádu způsobilá.
- (2) Ustanovení o závazcích, které vznikají ze smluv, se použijí **přiměřeně** i na **závazky** vznikající na základě jiných právních skutečností.

Předsmluvní povinnosti

Povinnosti z vypořádání smluv (BO)

Jednostranné právní jednání

Odpovědnost člena voleného orgánu právnické osoby

Rozsudek NS ze dne 28. 6. 2018, sp.zn. 25 Cdo 5007/2016

- Předsmluvní odpovědnost podle § 42 OZ 1964: „**jde o odpovědnost deliktní, nikoli smluvní.** I zde pak musí být splněny **předpoklady obecné odpovědnosti za škodu** podle § 420 odst. 1 obč. zák., tj. vznik škody, porušení právní povinnosti, příčinná souvislost mezi nimi, přičemž zavinění se presumuje. Porušením právní povinnosti je ve smyslu tohoto ustanovení míněno takové působení subjektu zúčastněného na tvorbě právního úkonu (smlouvy), které vede k jeho neplatnosti. **Zákonná dikce přitom neomezuje dopad ustanovení § 42 obč. zák. jen na účastníky smlouvy** (viz velmi široká formulace vznikne-li pro neplatnost právního úkonu škoda, odpovídá se za ni), nýbrž může založit i odpovědnost osoby jiné, měla-li významný či rozhodující podíl na podobě neplatného úkonu.“

Aktivní legitimace

Princip relativity a věřitelovy interese

Princip relativity: prostřednictvím závazkového vztahu mohou být oprávněni nebo povinováni pouze ti, kteří jsou jeho subjekty.

- *Sedláček:* „Právní předpis stanoví nejen, kdo je povinen, nýbrž také komu je povinen.“

Princip věřitelovy interese pak vypovídá, že věřitel smí uplatňovat pouze svou škodu, nikoli však škodu někoho jiného.

Výjimka:

- Smlouva s ochranným účinkem vůči třetím osobám (srov. § 2913 odst. 1)

viz dále

Univerzita Palackého
v Olomouci

Aktivní legitimace: smlouva s ochranným účinkem vůči třetím osobám

Smlouva s ochranným účinkem vůči třetím osobám

Předpoklady: (Německo, Rakousko)

1. Blízkost plnění: třetí osoba se musí nacházet v okruhu rizika spojeného se smlouvou
2. Zvláštní zájem na ochraně třetí osoby
3. Zjevnost pro dlužníka

Vyloučení odpovědnosti vůči třetí osobám: jen společně s právem věřitele

Vyloučení odpovědnosti s účinky pro třetí osoby

Likvidace tzv. třetích škod

- Škoda, která by za normálních okolností nastala u věřitele, je s ohledem na zvláštní okolnosti „přesunuta“ na třetí osobu
  - Příklad: A poškodí automobil, který je ve vlastnictví leasingové společnosti B, avšak užívá je leasingový nájemce C. C si po dobu opravy musí pořídit náhradní automobil, za který je povinen platit nájemné. Má právo na náhradu škody?
  - Komentář k § 2910, m.č. 175 an.
  - Komentář k § 2913, m.č. 86 – 117.

- **Typicky jde o případy:**
  - Nepřímého zastoupení
  - Fiduciární vztahy
  - Případy opatrování věci
  - Případy přenosu nebezpečí

Liberační důvody podle § 2913 odst. 2

1. Překážka plnění
2. Nepředvídatelné a nepřekonatelná
3. Mimořádná
4. Nezávislá na vůli dlužníka
  - čl. 79 odst. 1 CISG: nesprávný úřední český překlad: „překážka, která nezávisela na její vůli ...“
  - Správně: mimo oblast její kontrolu, její vliv (*beyond his control, außerhalb ihres Einflußbereich*)
    - Schwenzer: *Typicky se má dlužník zaručit za svou osobní oblast. Okolnosti, které mají původ v jeho osobě, nevedou k liberaci dle čl. 79.*
5. Kauzalita: překážka plnění – porušení smluvní povinnosti
6. Liberace je však i přes to vyloučena, když:
  - a) překážka vznikla ze škůdcových osobních poměrů,
  - b) vznikla v době prodlení dlužníka nebo
  - c) dlužník měl povinnost překážku překonat.

Porušení smluvní povinnosti - liberace

- Liberační důvody (§ 2913 odst. 2)
  - Překážka
    - Mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná
    - Nezávislá na vůli dlužníka
  - Negativní předpoklady
    - Není vzniklá ze škůdcových osobních poměrů
    - Není vzniklá v době prodlení
    - Nebyl povinen ji překonat

Aplikace § 2913 odst. 2 na zvláštní případy smluvní odpovědnosti

- § 579 odst. 2
- § 2944?
- § 2945?
- § 2946 an?
- § 2950

Univerzita Palackého
v Olomouci

Děkuji za pozornost!